

5/

B.A.(S-IV)/H/2022/Course : SEC-II (Sanskrit)

B.A. 4th Semester (Honours) Examination, 2022 (CBCS)

Subject : Sanskrit

Course : SEC-II

Time : 2 hours

Full Marks : 40

The figures in the right hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

ছাত্রছাত্রীদের প্রতি নির্দেশ

প্রশ্নপত্রের মধ্যে “বিভাগ-ক” এবং “বিভাগ-খ” নামে দুটি বিভাগ বর্তমান।

দুটি বিভাগের মধ্য থেকে যেকোন একটি বিভাগের উত্তর লিখতে হবে।

বিভাগ-ক

Course Title : Spoken Sanskrit

1. অধোলিখিতেষু প্রশ্নেষু কস্যচিৎ প্রশ্নপঞ্চকস্য উত্তরং সংস্কৃতভাষয়া লেখ্যম্। 2×5=10
(নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যেকোন পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় লিখতে হবে।)
- (a) সংস্কৃতভাষয়া সংক্ষেপেণ স্বলক্ষ্যম্ লিখত।
(সংক্ষেপে সংস্কৃতভাষায় নিজের লক্ষ্য কী লেখো।)
- (b) প্রত্যহং প্রাতঃ ত্বং কিং করোষীতি সংস্কৃতভাষয়া লিখত।
(প্রতিদিন সকালে কী কর তা সংস্কৃত ভাষায় লেখো।)
- (c) ভবতঃ/ভবত্যাঃ স্বাস্থ্যরক্ষার্থং ভবান্/ভবতী কীদৃশীং শরীরচর্চাং করোতীতি সংস্কৃতভাষয়া লিখতু।
(তোমার স্বাস্থ্যরক্ষার জন্য তুমি কিরকম শরীরচর্চা কর, তা সংস্কৃত ভাষায় লেখো।)
- (d) ভবতঃ/ভবত্যাঃ মিত্রস্য নাম কিম্? সঃ/সা কস্মিন্ মহাবিদ্যালয়ে পঠতি?
(তোমার মিত্রের নাম কী? সে কোন মহাবিদ্যালয়ে পড়ে?)
- (e) ব্রাহ্মীলিপেঃ সর্বপ্রধানং বৈশিষ্ট্যং লিখত।
(ব্রাহ্মীলিপির সর্বপ্রধান বৈশিষ্ট্য লেখ।)
- (f) ভাবলিপিঃ কা?
(ভাবলিপি কী?)

- (g) IPA इत्यस्य अर्थः कः ?
(IPA-एर सम्पूर्ण अर्थ की ?)
- (h) प्राचीनतमयाः वङ्गलिपेः दृष्टान्तः कुत्र उपलभ्यते ?
(प्राचीनतम वङ्गलिपिर दृष्टान्त कोथाय पाওয়া যায় ?)
2. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कयोश्चिद् द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लेख्यम्। 5×2=10
(निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে যেকোন দুটি প্রশ্নের উত্তর লিখতে হবে।)
- (a) 'जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी' इति विषयम् अधिकृत्य संस्कृतभाषया स्ववक्तव्यम् उपस्थापयत।
'जननी जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी'—এই বিষয়ে সংস্কৃতভাষায় স্ব-বক্তব্য উপস্থাপন করো।
- (b) 'मम महाविद्यालयः' इति विषयम् अधिकृत्य संस्कृतभाषया स्ववक्तव्यम् उपस्थापयत।
'আমার মহাবিদ্যালয়'—এই বিষয়ে সংস্কৃতভাষায় স্ব-বক্তব্য উপস্থাপন করো।
- (c) हियेरोग्निफिक्-लिपिविषये संक्षिप्ता टीका लेख्या।
হিয়েরোগ্निফিक् লিপি বিষয়ে সংক্ষিপ্ত টীকা লেখো।
- (d) खरोष्ठीलिपिविषये संक्षिप्ता टीका लेख्या।
খরোষ্ঠীলিপি বিষয়ে সংক্ষিপ্ত টীকা লেখো।
3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कयोश्चिद् द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लेख्यम्। 10×2=20
(निम्नलिखित प्रश्नগুলির মধ্যে যেকোন দুটি প্রশ্নের উত্তর লিখতে হবে।)
- (a) 'करोनाकाले मानवानां दुर्गति' इति विषयमधिकृत्य संस्कृतभाषया मित्रयोः संलापं वर्णयत।
(করোনাকালে মানবানাং দুর্গতি)—এই বিষয়ে সংস্কৃত ভাষায় দুই বন্ধুর মধ্যে সংলাপ বর্ণনা করো।)
- (b) ब्राह्मीलिपितः वङ्गलिपेः विकासः कथम् अभवत् इति संक्षेपेण वर्णयताम्।
(ব্রাহ্মীলিপি থেকে বঙ্গলিপির বিকাশ কিভাবে হয়েছে তা সংক্ষেপে বর্ণনা করো।)
- (c) महाविद्यालये अनुपस्थितेः कारणमुन्निख्य अध्याक्षं प्रति संस्कृतभाषया एकं पत्रं लिखत।
(মহাবিদ্যালয়ে অনুপস্থিতির কারণ জানিয়ে অধ্যক্ষের উদ্দেশ্যে সংস্কৃতভাষায় একটি পত্র লেখো।)
- (d) मित्राय अग्रजायाः विवाहसन्देशं प्रदाय संस्कृतभाषया एकं निमन्त्रणपत्रं लिखत।
(দিদির বিবাহের বার্তা প্রেরণ করে মিত্রের প্রতি সংস্কৃতভাষায় একটি নিমন্ত্রণ পত্র লেখো।)

1. অধোলিখিতেষু প্রশ্নেষু কস্যাচিত্ প্রশ্নপঞ্চকস্য উত্তরং সংস্কৃতভাষয়া লেখ্যম্।
(নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যেকোন পাঁচটি প্রশ্নের উত্তর সংস্কৃত ভাষায় লিখতে হবে।)

- (a) মুদ্রারাক্ষসনাটকস্য প্রণেতা কঃ? অস্মিন্ নাটকে কতি অঙ্কাঃ সন্তি?
(মুদ্রারাক্ষস নাটকের প্রণেতা কে? এই নাটকে কয়টি অঙ্ক আছে?)
- (b) চন্দনদাসঃ কঃ?
(চন্দনদাস কে?)
- (c) বিরোধগুপ্তঃ কঃ?
(বিরোধগুপ্ত কে?)
- (d) 'আঃ ক এষ ময়ি স্থিতে চন্দ্রগুপ্তমভিভবিতুমিচ্ছতি' ইতি কেন কথম্ উক্তম্?
(‘আঃ ক এষ ময়ি স্থিতে চন্দ্রগুপ্তমভিভবিতুমিচ্ছতি’ এই কথাটি কে কেন বলেছেন?)
- (e) চাণক্য কঃ? তস্য অপরং নাম কিম্?
(চাণক্য কে? তার অপর নাম কী?)
- (f) অর্থশাস্ত্রোক্তেন শাসনম্ ইতি পদেন কিম্ বোধ্যতে?
(অর্থশাস্ত্রোক্ত শাসনম্ পদের দ্বারা কি বোঝায়?)
- (g) পরীহারলেখঃ কঃ?
(পরীহারলেখ কী?)
- (h) লেখসম্পত্ত্ কা?
(লেখসম্পত্ত্ কী?)

2. অধোলিখিতেষু প্রশ্নেষু কয়োশ্চিদ্ দ্বয়োঃ প্রশ্নয়োঃ উত্তরং লেখ্যম্।
(নিম্নলিখিত প্রশ্নগুলির মধ্যে যেকোন দুটি প্রশ্নের উত্তর লিখতে হবে।)

- (a) সপ্রসঙ্গং ব্যাখ্যায়াতাম্—
প্রসঙ্গ উল্লেখ করে ব্যাখ্যা করো—
স্বয়মাহত্য ভুঞ্জানা বলিনোহপি স্বভাবতঃ।
গজেন্দ্রাশ্চ নরেন্দ্রাশ্চ প্রায়ঃ সীদন্তি দুঃখিতাঃ।।

- (b) निपुणकः कः? स चाणक्याय कीदृशं वृत्ताञ्च निवेदितवान्?
निपुणक के? তিনি चाणক্যকে কী বৃত্তাञ्চ নিবেদন করেছিলেন?
- (c) पदं कतिविधम्? कानि च तानि? अर्थशास्त्रानुसारं तेषां परिचयं लिखत।
पद कत प्रकार? सेगुलि की की? अर्थशास्त्र अनुसारे पदगुलिपरिचय दाओ।
- (d) अर्थशास्त्रानुसारं सर्वत्रगलेखविषये टीका लेख्या।
अर्थशास्त्रानुसारे सर्वत्रगलेख विषये टीका लेखो।
3. अधोलिखितेषु प्रश्नेषु कयोश्चिद् द्वयोः प्रश्नयोः उत्तरं लेख्यम्। 10×2=20
(निम्नलिखित प्रश्नगुलिपरिचय मध्ये येकान दुटि प्रश्नेर उत्तर लिखते हवे।)
- (a) मुद्राराक्षसम् इति नाटकस्य विषयम् उल्लिख्य तस्य नामकरणस्य तात्पर्यम् आलोच्यताम्।
(‘मुद्राराक्षसम्’ नाटकेर विषयवस्तु उल्लेख करे उक्त नामकरणेर तात्पर्य आलोचना करो।)
- (b) मुद्राराक्षसनाटके स्थितस्य राक्षसस्य चरित्रम् आलोच्यताम्।
(मुद्राराक्षस नाटकटिते वर्तमान राक्षसेर चरित्र आलोचना करो।)
- (c) अर्थशास्त्रानुसारं शासनलेखकस्य गुणाः आलोचनीयाः।
(अर्थशास्त्रानुसारे शासन लेखकेर गुण समूह आलोचना करो।)
- (d) अर्थशास्त्रानुसारं लेखानां विभागम् उल्लिख्य तेषां संक्षिप्तं परिचयं प्रदेयः।
(अर्थशास्त्रानुसारे लेखसमूहेर विभाग उल्लेख करे तादेर संक्षिप्त परिचय दाओ।)
-